Lietas Nr. 2-01453-03
Lietas arhīva Nr. SKC-0012-15

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā, 2015.gada 27.februārī

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departaments šādā sastāvā:

tiesnese referente V.Cīrule

tiesnesis A.Keišs

tiesnese A.Vītola

izskatīja rakstveida procesā civillietu sakarā ar /pers. B/ un „Elegant Express, Inc. filiāle Latvijā" pārstāvja kasācijas sūdzībām par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 9.maija spriedumu SIA „FONDS PC" un trešās personas ar patstāvīgiem prasījumiem SIA „IPSO S" prasībā pret /pers. B/ par nedzīvojamo telpu apakšnomas līguma izbeigšanu, izlikšanu un ieraksta dzēšanu zemesgrāmatā, ar trešo personu „Elegant Express, Inc. filiāle Latvijā".

A p r a k s t o š ā

[1] Saskaņā ar 1996.gada 12.septembrī noslēgto nomas līgumu nekustamā īpašuma īpašniece Latvijas Pareizticīgo Baznīcas Sinode iznomājusi tai piederošo nekustamo īpašumu Brīvības ielā 46, Rīgā, SIA „FONDS PC" līdz 2029.gada 12.septembrim.

Līgums 1997.gada 22.augustā ierakstīts Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs/.

[2] Starp SIA „FONDS PC" kā nomnieku un /pers. B/ kā apakšnomnieci 2001.gada 12.decembrī noslēgts nedzīvojamo telpu Brīvības ielā 46-2, Rīgā, apakšnomas līgums līdz 2023.gada 10.aprīlim.

Līgums 2002.gada 21.janvārī ierakstīts Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr.535.

[3] SIA „FONDS PC" 2002.gada 19.decembrī cēlusi prasību pret /pers. B/ par 2001.gada 12.decembrī noslēgtā nedzīvojamo telpu apakšnomas līguma izbeigšanu, izlikšanu un ieraksta dzēšanu zemesgrāmatā.

Prasības pieteikumā norādīts tālāk minētais.

Starp SIA „FONDS PC" kā nomnieku un /pers. B/ kā apakšnomnieci 2001.gada 12.decembrī noslēgts nedzīvojamo telpu Brīvības ielā 46, Rīgā, apakšnomas līgums.

Saskaņā ar līguma 2.1.punktu atbildētāja apņēmusies maksāt apakšnomas maksu 630 Ls mēnesī.

/pers. B/ saistības nepildīja, tādēļ 2002.gada 29.augustā, 09.oktobrī un 11.oktobrī prasītāja nosūtījusi atbildētājai brīdinājumus par parāda samaksu, uz kuriem viņa nav reaģējusi.

Prasība pamatota uz Civillikuma 2171.panta 1.punktu.

[4] Tiesvedības laikā nekustamais īpašums Brīvības ielā 46, Rīgā, pamatojoties uz 2005.gada 15.jūnijā un 16.jūnijā noslēgtajiem pirkuma līgumiem, atsavināts: /pers. G/ ½ domājamā daļa, /pers. H/ un /pers. I/, katram ¼ domājamā daļa. Ieguvēju īpašuma tiesības 2005.gada 22.jūlijā ierakstītas Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs/.

Saskaņā ar 2005.gada 29.septembra, 30.septembra, 02.oktobra un 2007.gada 28.februāra domājamo daļu pirkuma līgumiem īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu Brīvības ielā 46, Rīgā, ieguvusi SIA „IPSO S", īpašuma tiesības nostiprinātas Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr.535.

[5] /pers. B/ 2005.gada 31.augustā noslēgusi līgumu ar ASV kompānijas „Elegant Express Inc." filiāli Latvijā, ar kuru viņai apakšnomā nodotās telpas Brīvības ielā 46-2, Rīgā, nodevusi „Elegant Express, Inc. filiāle Latvijā" valdījumā līdz 2023.gada 10.aprīlim.

[6] SIA „IPSO S" iestājusies lietā kā trešā persona ar patstāvīgiem prasījumiem.

Prasības pieteikumā norādīts tālāk minētais.

[6.1] Saskaņā ar 2005.gada 29.septembra, 30.septembra, 02.oktobra un 2007.gada 28.februāra pirkuma līgumiem SIA „IPSO S" ir ieguvusi īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu Brīvības ielā 46, Rīgā.

Starp iepriekšējiem nekustamā īpašuma Brīvības ielā 46, Rīgā, īpašniekiem /pers. G/, /pers. I/ un /pers. H/ un SIA „FONDS PC" kā nomnieku 2005.gada 26.septembrī noslēgts atcēlēja līgums, ar kuru izbeigts 1996.gada 12.septembrī noslēgtais nekustamā īpašuma Brīvības ielā 46, Rīgā, nomas līgums.

Līdz ar to, izbeidzoties SIA „FONDS PC" nomas tiesībām, izbeidzas arī /pers. B/ apakšnomas tiesības, jo atbilstoši Civillikuma 2168.pantam nomas vai īres līgumi izbeidzas paši no sevis arī pirms termiņa, kad izbeidzas tiesība, kas iznomātājam piederējusi uz līguma priekšmetu.

[6.2] Ievērojot minēto, lūgts atzīt starp SIA „FONDS PC" un /pers. B/ 2001.gada 12.decembrī noslēgto līgumu par nedzīvojamo telpu Brīvības ielā 46-2, Rīgā, apakšnomu par izbeigtu sākot ar 2005.gada 21.oktobri; izlikt /pers. B/ no nedzīvojamām telpām Brīvības ielā 46-2, Rīgā, ar visām no viņas atkarīgām personām un mantām; dzēst attiecīgajā Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā ierakstu par /pers. B/ apakšnomas tiesībām uz telpām Brīvības ielā 46-2, Rīgā.

[7] Ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2009.gada 15.aprīļa lēmumu kā trešā persona bez patstāvīgiem prasījumiem atbildētāja pusē pieaicināta ASV kompānijas „Elegant Express, Inc. filiāle Latvijā".

[8] Ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2010.gada 23.februāra spriedumu atzīts par izbeigtu starp SIA „FONDS PC" un /pers. B/ 2001.gada 12.decembrī noslēgtais līgums par nedzīvojamo telpu Brīvības ielā 46-2, Rīgā, apakšnomu no 2005.gada 26.septembra. Nospriests izlikt /pers. B/ no nedzīvojamām telpām Brīvības ielā 46-2, Rīgā, ar visām viņai piederošām mantām, dzēst Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr.535, kadastra Nr.01000210029, adrese Brīvības iela 46-2, Rīgā, III daļas 1.iedaļas ierakstu Nr.7.1. par /pers. B/ apakšnomas tiesībām uz telpām 174 m^2 platībā. Pārējā daļā prasība noraidīta.

No /pers. B/ piedzīts: par labu SIA „FONDS PC" valsts nodeva 10 Ls , par labu SIA „IPSO S" valsts nodeva 516,80 Ls un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 3 Ls, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas pavēstu nosūtīšanu un piegādāšanu 26,98 Ls.

Spriedumā norādīti šādi motīvi.

[8.1] SIA „FONDS PC" nomas tiesības uz nekustamo īpašumu Brīvības ielā 46, Rīgā, izbeigušās 2005.gada 26.septembrī sakarā ar SIA „FONDS PC" un nekustamā īpašuma īpašniekiem noslēgto atcēlēja līgumu par 1996.gada 12.septembra nomas līguma izbeigšanu. Līdz ar to atbilstoši Civillikuma 2168.panta regulējumam pirms termiņa, proti, ar 2005.gada 26.septembri, izbeidzās 2001.gada 12.decembrī a r /pers. B/ noslēgtais nedzīvojamo telpu Brīvības ielā 46-2, Rīgā, apakšnomas līgums.

[8.2] Izbeidzot apakšnomas līgumu, atzīstams, ka atbildētājai nav tiesiska pamata lietot un atrasties telpās, tādēļ /pers. B/ ir izliekama no strīdus nedzīvojamām telpām ar visām viņai piederošām mantām. Lūgums izlikt atbildētāju ar viņu saistītām vai atkarīgām personām ir noraidāms, jo atbilstoši Civilprocesa likuma 427.panta pirmās daļas 4.punktam tiesas spriedums nevar piešķirt tiesības vai uzlikt pienākumus personām, kuras nav pieaicinātas lietā kā lietas dalībnieks.

Dzēšams ieraksts attiecīgā zemesgrāmatas nodalījumā par atbildētājas apakšnomas tiesībām, jo izbeigusies līgumiskā tiesība, ar kuru ieraksts pamatots.

[9] Par minēto spriedumu 2010.gada 26.martā /pers. B/ iesniegusi apelācijas sūdzību, lūdzot to atcelt daļā, ar kuru no /pers. B/ par labu SIA „IPSO S" piedzīta valsts nodeva 516,80 Ls un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi Ls 3. Tāpat pieteikts jauns prasījums atzīt par saistošiem 2008.gada 22.septembra izlīguma noteikumus.

Apelācijas sūdzība pamatota ar šādiem argumentiem.

Lietā tika iesniegts 2008.gada 22.septembrī noslēgtais izlīgums, kurā SIA „FONDS PC", SIA „IPSO S" un /pers. B/ vienojušies par strīda atrisināšanu ārpustiesas kārtībā, savstarpējām finansiālajām saistībām nomas līguma un tiesvedības sakarā. SIA „IPSO S" apņēmusies /pers. B/ atlīdzināt telpu remontā veiktos ieguldījumus, taču vēlāk atteikusies pildīt noslēgto vienošanos un ar savām darbībām radījusi /pers. B/ nepamatotus zaudējumus, tostarp pieprasot tiesas izdevumu atmaksu.

Prasību par apakšnomas līguma izbeigšanu /pers. B/ atzina, ņemot vērā pušu noslēgto izlīgumu, kurā cita starpā atbilstoši Civillikuma 866.pantam viņai paredzēta kompensācijas 7 028,04 Ls izmaksa.

Tiesai, izspriežot lietu, vajadzēja piemērot izlīguma noteikumus un Civilprocesa likuma 226. un 227.pantu.

[10] Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 9.maija spriedumu no /pers. B/ par labu SIA „IPSO S" piedzīta valsts nodeva 516,80 Ls un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 3 Ls, kopā 519,80 Ls.

Spriedumā norādīts tālāk minētais.

[10.1] Pirmās instances tiesa, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, kas noteic, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piesprież no otras puses visus tās samaksātos izdevumus, pareizi no /pers. B/ par labu SIA „IPSO S" piedzinusi valsts nodevu 516,80 Ls un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3 Ls. Piedzīto tiesas izdevumu aprēķinu /pers. B/ nav apstrīdējusi.

[10.2] Tas apstāklis, ka 2008.gada 22.septembrī SIA „FONDS PC", SIA „IPSO S" un /pers. B/ noslēgušas izlīgumu un tāpēc atbildētāja, kā tas norādīts apelācijas sūdzībā, prasību atzina, nav pamats viņas atsvabināšanai no tiesas izdevumu piedziņas, jo prasība pret /pers. B/ apmierināta un atbilstoši Civilprocesa likuma 41.panta pirmajā daļā noteiktajam no viņas piedzenami tiesas izdevumi.

[11] Kasācijas sūdzību par spriedumu iesniegusi /pers. B/ lūdzot atcelt spriedumu pilnībā un lietu nodot jaunai izskatīšanai.

Kasācijas sūdzībā norādīts tālāk minētais.

[11.1] Lietā prasītāja ir SIA „FONDS PC", savukārt SIA „IPSO S" lietā iestājusies 2009.gada 15.aprīlī, proti, gadu pēc trīspusējā izlīguma noslēgšanas, ko tiesa nav ņēmusi vērā. Izlīgumā tika norādīta saistību izpildes kārtība un termiņi, bet tiesa, ignorējot izlīguma noteikumus, spriedumā norādījusi vienīgi faktu, ka atbildētāja prasību atzinusi.

[11.2] Tiesa spriedumu pamatojusi uz Civillikuma 2168.panta 2.punktu, to citējot nepilnīgi. Faktiski, lai /pers. B/ par veiktajiem ieguldījumiem saņemtu samazināto kompensāciju 7028,04 Ls, ko akceptējušas SIA „IPSO S" un SIA „FONDS PC", no viņas vēl tika piedzīti 516,80 Ls. /pers. B/ ir ieguldījusi 50 000 Ls telpu remontā un labiekārtošanā ņemot vērā līguma nosacījumu spēkā esamību 25 gadus. SIA „FONDS PC" izvairījusies no saistību izpildes, kā jauno īpašnieku norādot SIA „IPSO S", kas pieder īpašnieces civilvīram. Lai izvairītos no atbildības, ģimenes locekļu starpā veiktas prettiesiskas darbības labiekārtoto telpu saglabāšanai savā īpašumā bez maksas.

[11.3] Nepareizs ir tiesas secinājums, ka līgums ar /pers. B/ izbeidzams tā nepildīšanas dēļ, jo faktiski atbildētāja kļuvusi par upuri nekustamā īpašuma jauno īpašnieku manipulatīvajām darbībām ar īpašumu Brīvības ielā 46-2, Rīgā. /pers. B/ vairākkārt aicinājusi SIA „IPSO S" pieņemt telpas, tomēr saņēmusi atteikumu. SIA „IPSO S" vienkāršāka bija jautājuma atrisināšana, ceļot prasību, nevis pildot saistības saskaņā ar izlīgumu, tādējādi zūd izlīguma noslēgšanas jēga Civillikuma izpratnē.

[12] Kasācijas sūdzību par spriedumu iesniedzis „Elegant Express, Inc. filiāle Latvijā" pārstāvis /pers. K./, lūdzot atcelt spriedumu pilnībā un lietu nodot jaunai izskatīšanai.

Kasācijas sūdzībā norādīts tālāk minētais.

[12.1] Saskaņā ar 2005.gada 31.augusta līgumu /pers. B/ nodevusi „Elegant Express Inc. filiāle Latvijā" valdījumā telpas Brīvības ielā 46-2, Rīgā,

līdz 2023.gada 10.aprīlim. Pieaicinot „Elegant Express Inc. filiāle Latvijā" trešās personas statusā, konstatēts, ka kompānija lietojusi telpas tiesiski uz līguma pamata, kas joprojām ir spēkā. Ņemot vērā negatīvās attiecības ar /pers. K/, /pers. B/ sākusi sadarboties ar SIA „IPSO S", noslēdzot izlīgumu, kas tiesā nav apstiprināts, līdz ar to secināms, ka atbildētāja uz strīdus telpām nepretendē un spriedums nevar skart viņas intereses. Savukārt „Elegant Express Inc. filiāle Latvijā" tiesības uz telpām pieskaitāmas pie atvasinātām tiesībām, tādēļ spriedums tieši skar tās intereses. Visi „Elegant Express Inc. filiāle Latvijā" tiesai pieteiktie lūgumi, kas nepamatoti noraidīti joprojām ir aktuāli un izvērtējami no jauna.

[12.2] Prasības pamatā ir /pers. B/ nomas maksas parāds, kuru viņa ir samaksājusi, līdz ar to SIA „FONDS PC", kurai šobrīd nav sakara ar nekustamo īpašumu, nebija tiesīga uzturēt prasību, jo tai zudušas prasījuma tiesības. Savukārt atbildētājai pret SIA „IPSO S" nav nekādu saistību, kā arī SIA „IPSO S" nevar uzskatīt par nekustamā īpašuma īpašnieci, jo ir ierosināts strīds par īpašuma tiesībām uz nekustamo īpašumu Brīvības ielā 46, Rīgā. Tiesvedība lietā pret SIA „FONDS PC" un SIA „IPSO S" izbeidzama, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 223.panta 2.punktu.

[12.3] Tiesa nepamatoti noraidīja lūgumu par SIA „FONDS PC" aizstāšanu ar Medimpex LLC, pamatojoties uz cesijas līgumu, jo /pers. B/ parāds tika cedēts Medimpex LLC, sakarā ar to SIA „FONDS PC" uz to nevar pretendēt.

[12.4] Spriedums neatbilst lietas faktiskajiem apstākļiem, jo pieņemts, nenorādot motīvus un pamatojumu. Kaut gan Civilprocesa likuma 193.pants pieļauj šādu kārtību, ja atbildētājs prasību atzinis, tomēr, konkrētajā gadījumā tiesai bija jāņem vērā „Elegant Express, Inc. filiāle Latvijā" intereses, kuras atšķiras no /pers. B/ interesēm.

Tiesas atsauce uz Civillikuma 2168.pantu nedod pamatu apakšnomas līguma atzīšanai par spēkā neesošu. Saskaņā ar Civillikuma 2174.pantu nekustamā īpašuma atsavināšanas gadījumā ieguvējam ir saistoši zemesgrāmatā ierakstīti īres un nomas līgumi.

[12.5] Tiesa pārkāpusi procesuālo tiesību normas, jo par lietas izskatīšanu „Elegant Express, Inc. filiāle Latvijā" pārstāvim nav paziņojusi, kaut gan jau pirmās instances tiesā pieteikts lūgums sūtīt korespondenci tieši pārstāvim, līdz ar to „Elegant Express, Inc. filiāle Latvijā" attaisnojošu iemeslu dēļ nebija iespējams piedalīties tiesas sēdē un aizstāvēt savas tiesības. Tiesa, neņemot vērā šo faktu, atzinusi, ka pavēste nosūtīta uz kompānijas juridisko adresi un izskatījusi lietu bez pārstāvja piedalīšanās.

Atbilstoši pastāvīgajā tiesu praksē Konvencijas 6.panta 1.punkta (acīmredzot domāta Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija) piemērošanā lietās Nr. 55782/00 Ca?ete do Go?i v. Spain, Nr. 62543/00 Gorraiz Lizzaraga and others v. Spain, Nr.41776/98 Sevillano Gonzalez v. Spain, Nr.43555/98 Saura Bustamante v. Spain norādītajam un saskaņā ar objektīvās izmeklēšanas principa piemērošanu, nav konstatējama „Elegant Express, Inc. filiāle Latvijā" pienākumu negodprātīga pildīšana (atkārtotu neierašanās uz tiesas sēdēm vai neierašanās iemeslu nepaziņošanu), līdz ar to tiesai bija jānodrošina tiesības uz lietas izskatīšanu tiesā.

[12.6] „Elegant Express, Inc. filiāle Latvijā" saskaņā ar Civilprocesa likuma 188.pantu bija lūgusi atsākt lietas izskatīšanu pēc būtības, tomēr tiesa šo pieteikumu noraidījusi un atgriezusi iesniedzējai.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 97.panta pirmo daļu spriedumā nav dots pienācīgs pierādījumu novērtējums, spriedums neatbilst arī Civilprocesa likuma 189. un 190.panta noteikumiem.

M o t ī v u d a ļ

[13] Pārbaudījis lietā esošā sprieduma likumību attiecībā uz personām, kuras to pārsūdzējušas, un argumentiem, kas minēti kasācijas sūdzībās, kā tas noteikts Civilprocesa likuma 473.panta pirmajā daļā, Civillietu departaments atzīst, ka spriedums atstājams negrozīts tālāk minēto apsvērumu dēļ.

[13.1] No lietā esošās /pers. B/ apelācijas sūdzības redzams, ka Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2010.gada 23.februāra spriedumu /pers. B/ pārsūdzējusi daļā, ar kuru no viņas SIA „IPSO S" labā piedzīti tiesas izdevumi, proti, samaksātā valsts nodeva pie prasības celšanas 516,80 Ls un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 3 Ls, kā arī pieteikusi jaunu prasījumu atzīt par saistošiem starp SIA „FONDS PC", SIA „IPSO S" un /pers. B/ 2008.gada 22.septembrī noslēgtā izlīguma noteikumus.

[13.2] Kā redzams no pirmās instances tiesas sprieduma, apakšnomas līgums netika izbeigts uz tā pamata, ka nav veikta nomas maksas samaksa. Pirmās instances tiesa apmierinājusi trešās personas ar patstāvīgu prasījumu SIA „IPSO S" prasību, izbeidzot apakšnomas līgumu, tādēļ, ka izbeigts nomas līgums, uz kura pamata SIA „FONDS PC" nodevusi telpas Brīvības ielā 46-2, Rīgā, apakšnomā atbildētājai. Būdama nekustamā īpašuma īpašniece, SIA „IPSO S" atbilstoši Civillikuma 927.pantam ir tiesīga šādu prasību celt.

[13.3] Civilprocesa likuma 79.panta otrā daļa noteic, ka trešajām personām ar patstāvīgiem prasījumiem ir prasītāja tiesības un pienākumi. Tātad tāpat kā prasītājam tiesības uz tiesas izdevumu atlīdzināšanu ir trešajai personai ar patstāvīgiem prasījumiem (*sk. CIVILPROCESA LIKUMA KOMENTĀRI. I daļa (1.-28.nodaļa). Sagatavojis autoru kolektīvs. Prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā. - Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2011,126.lpp.).*

Ievērojot to, ka trešās personas ar patstāvīgu prasījumu SIA „IPSO S" prasība apmierināta, apelācijas instances tiesa, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu (*pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses tās samaksātos tiesas izdevumus)*, Civillietu departamenta ieskatā, pamatoti piedzinusi no /pers. B/ SIA „IPSO S" labā samaksātos tiesas izdevumus. Tas, ka atbildētāja atzinusi par saistošiem starp SIA „FONDS PC", SIA „IPSO S" un /pers. B/ 2008.gada 22.septembrī noslēgtā izlīguma noteikumus, kā pareizi atzinusi apelācijas instances tiesa, nav pamats atbrīvot viņu no tiesas izdevumu piedziņas.

[13.4] Kā redzams no lietas materiāliem, SIA „IPSO S" 2009.gada 20.maijā iesniegusi pieteikumu par starp SIA „IPSO S", SIA „FONDS PC" un /pers. B/ 2008.gada 22.septembrī noslēgtā izlīguma apstiprināšanu.

Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesa ar 2009.gada 21.augusta lēmumu pieteikumu noraidīja. Lēmums ir stājies likumīgā spēkā.

No minētā secināms, ka apelācijas instances tiesai nebija likumīga pamata lemt par izlīguma noteikumiem, jo tādu prasījumu neskatīja pirmās instances tiesa. Apelācijas instances tiesa atbilstoši Civilprocesa likuma 426.panta otrajai daļai izskata tikai tos prasījumus, kas izskatīti pirmās instances tiesā.

[13.5] Civillietu departamenta ieskatā, nav apsverami kasācijas sūdzības argumenti, kas izvirzīti attiecībā uz /pers. B/ veiktajiem ieguldījumiem apakšnomā nodotajā īpašumā, jo tāda prasība nav celta.

To ievērojot, /pers. B/ kasācijas sūdzības apmierināšanai nav pamata.

[14] Apelācijas instances tiesa izskatījusi lietu sakarā ar /pers. B/ apelācijas sūdzību par pirmās instances tiesas spriedumu daļā par tiesas izdevumu piedziņu un atzīšanu par saistošiem starp SIA „IPSO S", SIA „FONDS PC" un /pers. B/ 2008.gada 22.septembrī noslēgtā izlīguma noteikumus.

Trešās personas bez patstāvīgiem prasījumiem „Elegant Express, Inc. filiāle Latvijā" apelācijas sūdzību par pirmās instances tiesas spriedumu ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2010.gada 1.oktobra lēmumu atteikts pieņemt. Lēmums stājies likumīgā spēkā.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 450.panta pirmajai daļai kasācijas kārtībā tiek pārbaudīts apelācijas instances tiesas spriedums.

Trešās personas bez patstāvīgiem prasījumiem „Elegant Express, Inc. filiāle Latvijā" kasācijas sūdzības argumenti vērsti uz pirmās instances tiesas sprieduma kritiku un tajā tiek apstrīdēti pirmās instances tiesas secinājumi attiecībā uz materiāltiesiskā prasījuma par apakšnomas līguma izbeigšanu apmierināšanas pamatotību. Pirmās instances tiesas spriedums daļā par apakšnomas līguma izbeigšanu, izlikšanu no apakšnomā nodotajām telpām un attiecīgi ierakstu dzēšanu zemesgrāmatā, nav pārsūdzēts. Tādējādi šajā daļā spriedums saskaņā ar Civilprocesa likuma 203.panta otro daļu stājies likumīgā spēkā.

[14.1] Par nepamatotu atzīstams kasācijas sūdzības arguments, ka tiesvedība lietā bija izbeidzama, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 223.panta 2.punktu, jo prasību cēlušas personas, kurām nav prasības tiesības. Proti, saskaņā ar bijušo nekustamā īpašuma Brīvības ielā 46, Rīgā, īpašnieku un nomnieces SIA „FONDS PC" 2005.gada 26.septembrī noslēgto atcēlēja līgumu nomas tiesiskās attiecības starp nekustamā īpašuma īpašniekiem un SIA „FONDS PC" izbeigtas ar 2005.gada 26.septembri, līdz ar to tā nebija tiesīga prasīt izbeigt apakšnomas līgumu ar /pers. B/. Savukārt nekustamā īpašuma ieguvējai SIA „IPSO S" atbilstoši Civillikuma 2174.pantam bija saistošs zemesgrāmatā ierakstīts apakšnomas līgums. Turklāt SIA „IPSO S" ar diviem pārdevuma līgumiem 2011.gada 5.un 8. augustā nekustamo īpašumu atsavinājusi citai personai, līdz ar to zaudējusi prasības tiesības.

[14.2] No lietas materiāliem redzams, ka nekustamā īpašuma nomniece SIA „FONDS PC" 2001.gada 12.decembrī noslēgusi apakšnomas līgumu ar /pers. B/ par neapdzīvojamo telpu Brīvības ielā 46-2, Rīgā, nomu. Apakšnomas tiesība 2002.gada 21.janvārī ierakstīta Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr.535.

SIA „FONDS PC" 2002.gada 19.decembrī cēlusi prasību pret /pers. B/ par apakšnomas līguma izbeigšanu, pamatojoties uz to Civillikuma 2171.panta 1.punktu, ka netiek veikta apakšnomas maksa, tādējādi prasības celta pirms nomas tiesisko attiecību izbeigšanas.

Tiesvedības laikā ar 2005.gada 29.septembrī, 30.septembrī, 2.oktobrī un 2007.gada 28.februārī noslēgtajiem pirkuma līgumiem nekustamais īpašums Brīvības ielā 46, Rīgā, tika atsavināts SIA „IPSO S". Nekustamā īpašuma ieguvēja SIA „IPSO S" 2007.gada 6.septembrī iestājusies lietā ar patstāvīgu prasījumu par strīda priekšmetu, apstrīdot ar /pers. B/ noslēgto apakšnomas līgumu, pamatojot ar to, ka ticis izbeigts nomas līgums ar SIA „FONDS PC", līdz ar to arī izbeidzams apakšnomas līgums un apakšnomniece izliekama no aizņemtajām telpām, attiecīgi dzēšot ierakstu par apakšnomas tiesībām zemesgrāmatā.

Ievērojot to, ka tiesa atzina par izbeigtu 2001.gada 12.decembrī starp SIA „FONDS PC" un /pers. B/ noslēgto apakšnomas līgumu, tai nebija pamata tiesvedības pret SIA „FONDS PC" izbeigšanai, jo SIA „FONDS PC" ir apstrīdētā darījuma dalībniece, pret kuru arī vērsts SIA „IPSO S" prasījums.

Tas apstāklis, ka uz lietas izskatīšanas brīdi apelācijas instances tiesā nekustamais īpašums bija atsavināts SIA „Brīvības 46", vēl nav pamats tiesvedības izbeigšanai pret SIA „IPSO S", jo apelācijas instances tiesas izskatīšanas priekšmets bija tiesas izdevumu piedziņas no /pers. B/SIA „IPSO S" labā pamatotība, un tas nekādā veidā neaizskar nekustamā īpašuma ieguvējas tiesības un ar likumu aizsargātās intereses. Turklāt pirmās instances tiesas spriedums daļā par apakšnomas līguma izbeigšanu netika pārsūdzēts.

[14.3] Civillietu departaments nepiekrīt kasācijas sūdzības argumentam, ka tiesai, pamatojoties uz lietā iesniegto cesijas līgumu, SIA „FONDS PC" bija jāaizstāj ar cesionāru Medimpex LLC un, nepieļaujot dalībnieka aizstāšanu, ir aizskartas /pers. B/ un trešās personas bez patstāvīgiem prasījumiem „Elegant Express, Inc. filiāle Latvijā' tiesības.

No lietas materiāliem redzams, ka 2003.gada 9.maijā SIA „FONDS PC" cēlusi Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesā prasību pret /pers. B/ par nomas maksas parāda 7378,51 Ls piedziņu. Starp kompāniju Medimpex LLC un SIA „FONDS PC" 2003.gada 20.oktobrī noslēgts cesijas līgums, kuram atbilstoši SIA „FONDS PC" nodevusi kompānijai Medimpex LLC prasījumu un jau iesniegtās prasības pret /pers. B/ ar visām pie prasījuma un prasībām piederīgām un cesijas brīdī jau pastāvošām tiesībām, tajā skaitā turpmākiem nomas maksājumiem un vēl nenomaksātiem procentiem un līgumsodu, kas izriet no 2001.gada 12.decembra līguma starp SIA „FONDS PC" un /pers. B/ par nedzīvojamo telpu Brīvības ielā 46-2, Rīgā, apakšnomu.

Minētajā lietā par nomas maksas parāda no /pers. B/ piedziņu, pamatojoties uz šo cesijas līgumu, SIA „FONDS PC" aizstāta ar kompāniju Medimpex LLC.

Savukārt izskatāmajā lietā ierosināts strīds par apakšnomas līguma izbeigšanu un tam saistība ar minēto cesijas līgumu nepastāv, jo atbilstoši Civillikuma 1800.pantam uz cesionāru pāriet tikai prasījuma tiesība, bet ne tā līgumiskā attiecība, no kuras šī tiesība izriet.

[14.4] Civilprocesa likuma 56.pants, kas regulē pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu, noteic, ka tiesas dokumentus juridiskajai personai piegādā pēc tās juridiskās adreses.

Kā redzams no lietas materiāliem, trešajai personai bez patstāvīgiem prasījumiem „Elegant Express, Inc. filiāle Latvijā" pavēste par apelācijas instances tiesas 2012.gada 25.aprīļa sēdi ierakstītā pasta sūtījumā nosūtīta uz tās juridisko adresi Brīvības ielā 46-3, Rīgā, kā to nosaka likums.

Lai arī lietā atrodas trešās personas bez patstāvīga prasījuma „Elegant Express, Inc. filiāle Latvijā" pārstāvja /pers. K/ lūgums tiesas paziņojumus sūtīt uz pārstāvja norādīto adresi, tomēr tas, Civillietu departamenta ieskatā, nav pamats apelācijas instances tiesas sprieduma atcelšanai. Primārais ir dokumenta adresāts, proti, juridiskā persona, kurai ir domāta tiesas sūtītā pavēste. Tādēļ, ja pavēsti saņēmusi juridiskā persona, nav pamata uzskatīt, ka tiesas pavēste nav piegādāta.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 56^{1}. panta pirmo daļu, ja tiesas dokumenti piegādāti šā likuma 56.pantā noteiktajā kārtībā, (..), uzskatāms, ka personai ir paziņots par tiesas sēdes vai procesuālās darbības laiku un vietu (..). Tādējādi trešajai personai bez patstāvīga prasījuma „Elegant Express, Inc. filiāle Latvijā" pavēste par apelācijas instances tiesas 2012.gada 25.aprīļa sēdes vietu un laiku nosūtīta likumā noteiktajā kārtībā.

Ievērojot minēto, Civillietu departaments nesaskata Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta pirmās daļas pirmā teikuma, kas noteic, ka ikvienam ir tiesības uz taisnīgu un atklātu lietas izskatīšanu neatkarīgā un objektīvā likumā noteiktā tiesā, pārkāpumu.

[14.5] Arī kasācijas sūdzības arguments, ka apelācijas instances tiesa bez likumīga pamata nepieņēma trešās personas bez patstāvīga prasījuma „Elegant Express, Inc. filiāle Latvijā" pieteikumu par lietas izskatīšanas pēc būtības atsākšanu, nav pamats sprieduma atcelšanai.

Civilprocesa likuma 188.panta pirmā daļa nosaka, ja apspriedes laikā tiesa atzīst par nepieciešamu noskaidrot jaunus apstākļus, kuriem ir nozīme lietā, vai papildus pārbaudīt esošos vai jaunus pierādījumus, tā atsāk lietas izskatīšanu pēc būtības.

No minētā secināms, ka to, vai pēc lietas izskatīšanas pēc būtības, lietā nozīmīgu apstākļu noskaidrošanai, jāatsāk lietas izskatīšana, izlemj pati tiesa.

[15] Trešās personas bez patstāvīga prasījuma „Elegant Express, Inc. filiāle Latvijā" kasācijas sūdzības argumenti par jautājumiem saistītiem ar ēkas Brīvības ielā 46, Rīgā, pārvaldīšanu un apsaimniekošanu atstājami bez ievērības, jo tie neattiecas uz konkrēto lietu.

[16] Apkopojot iepriekš minēto, Civillietu departaments atzīst, ka spriedums atstājams negrozīts, bet kasācijas sūdzības noraidāmas.

R e z o l u t ī v ā

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 474.panta 1.punktu, Augstākās tiesas Civillietu departaments

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 9.maija spriedumu atstāt negrozītu, bet /pers. B/ un „Elegant Express, Inc. filiāle Latvijā" kasācijas sūdzības noraidīt.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesnese (paraksts) V.Cīrule

Tiesnesis (paraksts) A.Keišs

Tiesnese (paraksts) A.Vītola

NORAKSTS PAREIZS

tiesnese V.Cīrule

Rīgā, 2015.gada 27.februārī